

دستگاه مرکزی
خدمات بهداشتی امنی
آذربایجان غربی
معاونت بهداشت

نظام مراقبت آسیب‌های ناشی از حوادث آتش بازی چهارشنبه سوری استان آذربایجان غربی سال ۱۳۹۰-۹۴

تهیه و تدوین:

کروه پیشگیری از بیماری های غیر واکیر

جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

حوزه معاونت بهداشت

گروه پیشگیری از بیماری‌های غیروگریز

نظام مراقبت آسیب‌های ناشی از حوادث مربوط به آتش بازی

چهارشنبه سوری

سال ۱۳۹۰-۹۴

استان آذربایجان غربی

تهییه و تدوین:

نوریه دلیلی_ آرش علی فزاد

زیر نظر: دکتر رسول انتظار مهدی

۱۳۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یکی از وظایف نظام مراقبت بهداشتی (Health surveillance) ثبت، گزارش دهی، تحلیل و انتشار گزارشات مستمر از وقایع بهداشتی است که سلامتی مردم را تحت تأثیر قرار میدهد. یکی از وقایع بهداشت همگانی که بار بالایی را ایجاد می کند و در سال های اخیر ثبت و گزارش دهی آن بصورت مدون و نظام مند انجام می گیرد ، حوادث مریبوط به چهارشنبه آخر هر سال می باشد.

هر چند در طی ۵ سال اخیر (سال ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۴)، فراوانی آسیب های ناشی از حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری درسطح کشور ، ۱۳۰۵ مورد (حدود ۶۵ درصد) افزایش یافته، ولی خوشبختانه فراوانی این آسیب ها در استان آذربایجان غربی تقریبا ثابت بوده و تنها ۳ مورد (کمتر از ۱ درصد) افزایش یافته است. مرور کلی آمارهای مقایسه ای حاکی از کاهش فراوانی آسیب ها و گروه های در معرض خطر و موارد معلولیت و فوت می باشد، که نشان دهنده مدیریت پرتلاش و مطلوب سازمان های اجتماعی و انتظامی کل استان و همکاری های مردم بخصوص جوانان عزیز می باشد.

مجموعه حاضر حاصل تلاش کارشناسی همکاران گروه پیشگیری از بیماری های غیرواگیر حوزه معاونت بهداشت دانشگاه می باشد که بدینوسیله از اقدام ارزشمند همکاران تشکر و قدردانی می نماییم. امید است با همکاری و مشارکت بین بخشی شاهد نشاط ، شادکامی و سلامت روز افزون توأم با کاهش پیش رونده وقوع آسیب ها و حوادث تلخ این ایام درسطح استان و کشور باشیم.

دکتر انتظار مهدی

معاون بهداشت دانشگاه و

رئیس مرکز بهداشت استان آذربایجان غربی

مقدمه :

چهارشنبه سوری یکی از سنت‌های قدیمی ایرانیان است که در زمان‌های گذشته در حد یک آتش بازی مختصر در نقاط از پیش تعیین شده و در یک ساعت معین اجرا می‌گردید و هدف نهایی آن پاکسازی محیط زندگی و برطرف نمودن کدورت‌های فی‌ما بین اقوام بود تا به هنگام فرارسیدن عید نوروز با دلی پاک و به دور از هرگونه کینه تو زی و خصومت شروع سال جدید را جشن بگیرند.

متأسفانه در سال‌های اخیر مراسم سنتی این شب رنگ دیگری به خود گرفته و تبدیل به بازی‌های خطرناک با مواد منفجره و محترقه گردیده است که می‌تواند خطرات متعددی را برای بسیاری از هموطنان عزیزان به دنبال داشته باشد.

با توجه به اهمیت موضوع و قابلیت پیشگیری از آن، برنامه پیشگیری از آسیب‌های ناشی از آتش‌بازی چهارشنبه سوری، از سال ۱۳۸۲ در قالب طرح جامعه ایمن در سراسر کشور آغاز گردید.

بدین منظور در اسفند ماه هر سال با هماهنگی‌های بین بخشی معاونت بهداشت و معاونت امور درمان دانشگاه علوم پزشکی، اطلاعات و مشخصات مصدومین این حوادث گزارش شده از کلیه مراکز خدمات جامع سلامت و بیمارستان‌های سراسر استان در قالب پرسشنامه‌ای ثبت و پس از جمع آوری، مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

متغیرهای این پرسشنامه شامل سن، جنس، شغل، نوع فعالیت در هنگام وقوع حادثه، منطقه وقوع حادثه، سطح تحصیلات، بیشترین ناحیه آسیب دیده بدن، نوع آسیب، نوع خدمت دریافتی و پی‌آمد حادثه می‌باشد.

بی شک این مهم بدون همکاری و هماهنگی های حوزه های مختلف دانشگاه علوم پزشکی از جمله حوزه معاونت محترم امور درمان میسر نخواهد بود، لذا از کلیه عزیزان و کارشناسانی که با ارسال به موقع اطلاعات ما را در تهیه این مجموعه یاری نمودند،
ضمیمانه سپاسگزاریم.

تاریخچه

هرچند روشن کردن آتش و پریدن از روی آن در آخرین چهارشنبه سال تحت نام چهارشنبه سوری قدمتی طولانی دارد، ولی امروزه این مراسم بیشتر در کوچه و خیابان انجام می گیرد و اغلب بزرگترها، اگر هم فراغت داشته باشند، صحنه را به نظاره می نشینند.

این جوان ها هستند که با استفاده از باروت و ترقه قصد دارند این رسم را با هیجان و شور همراه سازند و بدنبال رفتار های نامعقول حوادث را در شهر بوجود می آورند که نه تنها چهره شهر را دگرگون می سازد بلکه وقوع خطراتی جانی را نیز دامن می زند و بدین ترتیب این اعمال موجبات مخاطرات عدیده و نامنی هایی را برای شهروندان فراهم می آورند.

چند سالی است که مراسم چهارشنبه سوری به روز حادثه تبدیل شده است و ایام قبل و بعد از آن نیز بجای اینکه خاطره انگیز ایام پایانی سال و جشن آغاز سال باشد، تداعی لحظات و ساعات وحشت و ترسی است که برمردم مستولی می شود. اولین قدم، برنامه ریزی جهت پیشگیری، آگاهی از وضعیت مخاطرات این ایام بود که در طی دهه گذشته تحت عنوان نظام مراقبت آسیب های ناشی از حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری طراحی گردیده و در سراسر کشور به مورد اجرا گذاشته شد. در حال حاضر اطلاعات آماری مفیدی جهت تبیین مشکلات و روند بروز حوادث این ایام وجود دارد که امید است مورد استفاده سازمان های مسئول و مدیران شهری قرار گیرد.

دهه سوم اسفند ماه پرحداده ترین ایام در طول سال است. انفجار های پیاپی ترقه ها در کوچه و بازار و در نهایت بروز حوادث دلخراش سوختگی های شدید دست، صورت، سینه و نیز آسیب دیدگی اعضای اصلی و مهم بدن همچون چشم و گوش و حتی ویرانی منازل مسکونی شایع ترین رخداد هایی هستند که در ایام نزدیک به چهارشنبه سوری شاهد هستیم.

خوشبختانه پیشگیری از این حوادث در بسیاری از مواقع آسان است و هزینه چندانی نیاز ندارد. اما آنچه مسلم است این است که اجرای برنامه های پیشگیری طراحی شده در این زمینه بیشترین هماهنگی بین بخشی را می طلبد. بهترین راهکاری که می توان جهت پیشگیری از حوادث چهارشنبه آخرسال به کار برد، آموزش دادن و تغییر نگرش و باور های مردم است. آموزش سبب ارتقای آگاهی ها در این زمینه می گردد. نگرش ها و انگیزه های مطلوب را بر می انگیزد و نهایتاً مهارت های لازم برای پیشگیری از حوادث و سوانح را تشکیل می دهد.

وضعیت کشوری آسیب‌های ناشی از حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری

جدول شماره (۱): فراوانی حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری

سال‌های ۱۳۹۰ - ۱۳۹۴

سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
فراوانی	۱۹۸۰	۱۹۸۷	۲۶۵۴	۲۵۰۲	۳۲۸۵

جدول شماره (۲): بیشترین فراوانی نسبی آسیب‌های ناشی از آتش بازی چهارشنبه سوری در ۵
دانشگاه علوم پزشکی، ۱۳۹۰ - ۱۳۹۴

۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه
شهید بهشتی				
۳۸۳	۴۹۱	۳۷۰	۳۴۸	۵۴۷
ارومیه	ارومیه	ارومیه	ارومیه	ایران
۳۰۸	۲۴۷	۳۱۹	۳۰۱	۴۶۸
تبریز	تبریز	ایران	ایران	ارومیه
۱۵۵	۱۵۹	۳۰۹	۲۵۰	۳۱۱
رشت	کردستان	تبریز	تبریز	کردستان
۹۵	۱۳۱	۲۴۵	۱۷۸	۱۵۶
کردستان	کرج	کرج	البرز	گیلان
۹۳	۸۸	۱۳۳	۱۶۱	۱۳۴

جدول شماره (۳): بیشترین میزان بروز (در ۱۰۰۰۰ نفر جمعیت) آسیب های ناشی از آتش بازی
چهارشنبه سوری به ترتیب در ۳ دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۹۴ - ۱۳۹۰

۱۳۹۰		۱۳۹۱		۱۳۹۲		۱۳۹۳		۱۳۹۴	
بروز	دانشگاه	بروز	دانشگاه	بروز	دانشگاه	بروز	دانشگاه	بروز	دانشگاه
۱۰.۲	ارومیه	۸.۳	کردهستان	۱۰.۱	ارومیه	۹.۴	ارومیه	۱۴	قزوین
۵.۹	کردهستان	۷.۹	ارومیه	۸.۷	اردبیل	۷.۴	زنجان	۱۲	کردهستان
۵.۴	تریت حیدریه	۵.۵	اردبیل	۸.۳	قزوین	۷.۱	کردهستان	۹.۵	ارومیه

از نظر گروه سنی مصدومین در سال ۱۳۹۴ ، مشابه چندین سال گذشته نیز گروه سنی نوجوان و جوان، بیشترین قشر آسیب‌پذیر در این نوع حوادث بودند.

جدول شماره (۴): بیشترین گروه سنی آسیب دیده در آسیب های ناشی از آتش بازی چهارشنبه سوری ۱۳۹۰ - ۱۳۹۴

۱۳۹۰		۱۳۹۱		۱۳۹۲		۱۳۹۳		۱۳۹۴	
درصد	گروه سنی								
۲۱.۴	۱۵-۱۹	۱۸.۸	۲۰-۲۴	۱۹.۷	۱۰-۱۴	۴۲.۹	۵-۱۹	۴۱.۲	۵-۱۹
۱۹.۴	۲۰-۲۴	۱۶.۸	۱۵-۱۹	۱۵.۴	۲۰-۲۴	۲۶.۵	۲۰-۲۹	۲۶.۲	۲۰-۲۹

فراوانی مصدومین حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری سال ۱۳۹۴ در جنس مذکور حدود ۴ برابر جنس مونث بود. این نسبت در سال های ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۳ نیز تقریباً همیشه حدود چهار برابر بوده است.

شایع‌ترین نوع آسیب در سال ۱۳۹۴ به ترتیب بریدگی- زخم (۵۰.۸ درصد)، سوختگی (۴۹ درصد) و ضربه (۰.۲ درصد) بود. در سال‌های ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۳ نیز، به ترتیب شایع‌ترین نوع آسیب مربوط به بریدگی و زخم بوده است.

از نظر منطقه وقوع حوادث در سال ۱۳۹۴، مناطق شهری (۸۹.۷ درصد)، مناطق روستایی (۶.۵ درصد) و مناطق حاشیه شهر (۳.۷ درصد) بوده است. بطور متوسط در سال‌های ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۳ نیز بیش از ۸۵ درصد حوادث در مناطق شهری رخ داده است.

در سال ۱۳۹۴، ۳۴.۸ درصد از مصدومین محصل و ۲۵.۴ درصد از مصدومین دارای شغل آزاد و ۹.۲ درصد، خانه دار بودند. در آمار گزارش شده سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ نیز محصلین بیشترین گروه آسیب‌پذیر بودند.

در سال ۱۳۹۴ به ترتیب دست (۴۲ درصد) و چشم (۲۰ درصد)، بیشترین نواحی آسیب‌دیده بدن بودند. در سال‌های ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۳ نیز به ترتیب نواحی دست و چشم بیشترین نواحی آسیب‌دیده را به خود اختصاص داده بودند.

در سال ۱۳۹۴، ۱۶ مورد منجر به فوت (۴۴ درصد موارد فوت به دلیل استفاده از مواد محترقه ، ۳۷ درصد حین ساخت مواد محترقه و ۱۹ درصد به صورت رهگذر، رخ داده است) و ۲۶ مورد منجر به معلولیت وجود داشت. در سال‌های گذشته نیز بیشترین موارد آسیب به ترتیب در استفاده از مواد محترقه، حین تماشا، حین عبور به صورت رهگذر و حین ساخت مواد محترقه رخ داده است جدول زیر عوارض مصدومیت در مصدومین حوادث چهارشنبه سوری از نظر تعداد موارد فوت و معلولیت را نشان می دهد.

جدول شماره(۵): فراوانی موارد فوت و معلولیت مصدومین حوادث چهارشنبه سوری در کشور
۱۳۹۰-۱۳۹۴

عوارض مصدومین					
۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	تعداد فوت
۹	۳	۷	۱۰	۱۶	معلولیت
۲۱	۱۱	۹	۳۰	۲۶	

از نظر نتیجه حادثه در سال ۱۳۹۴، ۱۲ درصد از مصدومین بصورت بستری و ۸۷ درصد بصورت سرپایی درمان شدند و تنها حدود ۱ درصد نتیجه مصدومیت ها بصورت فوت و معلولیت بود.

در سال ۱۳۹۴، مصدومین کشوری از نظر سطح تحصیلات به ترتیب، متوسطه و راهنمایی و ابتدایی (۴۸.۵ درصد)، تحصیلات عالی (۴۳ درصد)، بی سواد (۸.۲ درصد) و نامشخص (۳ درصد) بود.

وضعیت آسیب‌های ناشی از حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری در استان آذربایجان غربی

۱۵ اسفند ۱۳۹۴ لغایت ۱۵ فروردین ۱۳۹۵

فراآنی حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری در فاصله زمانی ۱۵ اسفند ۱۳۹۴ تا ۱۵ فروردین ۱۳۹۵، ۳۱۱ مورد گزارش گردیده است که در مقایسه با ۳۰۱ مورد لغایت ۱۵ فروردین ۱۳۹۵ این سال، ۱۰۰ مورد (حدود ۳ درصد) افزایش داشته است.

جدول شماره(۶): مقایسه فراوانی نسبی، میزان بروز، رتبه حوادث مربوط به چهارشنبه سوری در استان آذربایجان غربی - ۱۳۹۰ - ۱۳۹۴

بروز رتبه در ایران		بروز ارومیه	ارومیه	کشور	سال
۱	۱۰.۲	۳۰.۸	۱۹۸۰	۱۳۹۰	
۲	۷.۹	۲۴۸	۱۹۸۷	۱۳۹۱	
۱	۱۰.۱	۳۱۹	۲۶۵۴	۱۳۹۲	
۲	۹.۴	۳۰۱	۲۵۰۲	۱۳۹۳	
۳	۹.۵	۳۱۱	۳۲۸۵	۱۳۹۴	

بیشترین فراوانی آسیب در سال ۱۳۹۴، به ترتیب مربوط به شهرستان‌های ارومیه (۱۳۲)، مورد (۴۲)، خوی (۴۰) و ماسکو (۲۰) بوده است.

جدول شماره (۷): بیشترین فراوانی مطلق آسیب های ناشی از آتش بازی چهارشنبه سوری به ترتیب

در ۵ شهرستان استان آذربایجان غربی ۱۳۹۰-۱۳۹۴

۱۳۹۰		۱۳۹۱		۱۳۹۲		۱۳۹۳		۱۳۹۴	
فراوانی	شهرستان	فراوانی	شهرستان	فراوانی	شهرستان	فراوانی	شهرستان	فراوانی	شهرستان
۹۵	ارومیه	۷۷	ارومیه	۱۱۹	ارومیه	۱۱۹	ارومیه	۱۳۲	ارومیه
۴۶	خوی	۳۶	خوی	۶۲	خوی	۴۸	خوی	۴۲	خوی
۳۵	مهاباد	۲۷	بوکان	۳۸	سلماس	۲۴	بوکان	۲۰	ماکو
۲۰	پرانشهر	۱۴	پرانشهر	۲۵	بوکان	۲۱	مهاباد	۱۶	سلماس
۱۸	سلماس	۱۴	مهاباد	۱۸	مهاباد	۱۷	میاندواب	۱۴	بوکان اشنویه*

*توضیح: فراوانی سه شهرستان مهاباد، بوکان و اشنویه در سال ۱۳۹۴ برابر بوده است.

جدول شماره (۸): توزیع فراوانی مطلق مصدومین حوادث چهارشنبه سوری به تفکیک شهرستان های استان آذربایجان غربی ۱۳۹۰-۱۳۹۴

شهرستان	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰
ارومیه	۱۳۲	۱۱۹	۱۱۹	۷۷	۹۵
اشنویه	۱۴	۷	۱	۵	۱۵
بوکان	۱۴	۲۴	۲۵	۲۷	۹
پلدشت	۰	۳	۲	۱	۱
پیراشهر	۶	۱۲	۴	۱۴	۲۰
تکاب	۱۱	۷	۰	۶	۶
چالدران	۱	۱	۲	۵	۱
چایپاره	۱۳	۴	۸	۴	۷
خوی	۴۲	۴۸	۶۲	۳۶	۴۶
سردشت	۶	۷	۲	۶	۴
سلماس	۱۶	۱۲	۳۸	۱۱	۱۸
شاهین دژ	۷	۰	۳	۵	۶
شوط	۶	۰	۴	۳	۴
ماکو	۲۰	۱۳	۱۴	۹	۱۳
مهباد	۱۴	۲۱	۱۸	۱۴	۳۵
میاندوآب	۱۳	۱۷	۱۳	۱۴	۱۳
نقده	۰	۶	۴	۱۱	۱۴

*شهرستان تکاب در سال ۱۳۹۲، ۵ مورد مصدوم چهارشنبه سوری داشته است که در پورتال ثبت نشده است.

میزان بروز حوادث چهارشنبه سوری سال ۹۴ در استان ۹.۵ در صد هزار نفر جمعیت بود. بیشترین میزان بروز حوادث در سال ۱۳۹۴، به ترتیب مربوط به شهرستان چایپاره (۲۹.۷ در صدهزار نفر جمعیت)، ماکو (۲۱.۹ در صد هزار نفر جمعیت) و اشنویه (۱۸.۷ در صد هزار نفر جمعیت و تکاب (۱۴.۷ در صدهزار نفر جمعیت) بود.

جدول شماره (۹): میزان بروز (دریک صد هزار جمعیت) حوادث چهارشنبه سوری به تفکیک شهرستان - استان آذربایجان غربی ۱۳۹۰-۱۳۹۴

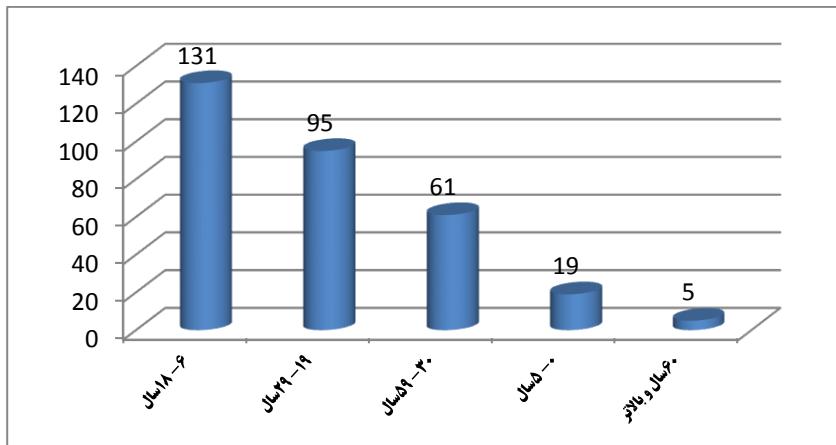
شهرستان / سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
ارومیه	۱۰	۸	۱۲	۱۱.۶	۱۲.۶
اشنویه	۲۲	۷	۱	۹.۵	۱۸.۷
بوکان	۴	۱۲	۱۱	۱۰.۱	۵.۸
پلدشت	۲	۲	۵	۶.۸	۰
پیرانشهر	۱۷	۱۲	۳	۹.۲	۳
تکاب	۷	۷	۰	۹.۲	۱۴.۷
چالدران	۲	۱۰	۴	۲.۱	۲.۱
چایپاره	۱۶	۹	۱۸	۹.۲	۲۹.۷
خوی	۱۳	۱۰	۱۷	۱۲.۹	۱۱.۱
سردشت	۴	۵	۲	۶.۱	۳.۴
سلماس	۹	۶	۱۹	۶	۸
شاهین دژ	۶	۵	۳	۰	۷.۶
شوط	۷	۵	۸	۰	۱۱.۳
ماکو	۱۴	۱۰	۱۶	۱۴.۳	۲۱.۹
مهاباد	۱۷	۶	۸	۹.۳	۶.۱
میاندوآب	۵	۵	۵	۶.۳	۴.۸
نقده	۱۱	۹	۳	۴.۹	۰

در سال ۱۳۹۴ نیز مشابه چندین سال گذشته، گروه سنی نوجوان و جوان، بیشترین قشر آسیب‌پذیر در این نوع حوادث بودند. گروه سنی ۶-۱۸ سال (۴۲.۱ درصد) و گروه سنی ۱۹-۲۹ سال (۳۰.۵ درصد) و گروه سنی ۳۰-۵۹ سال با ۱۹.۶ درصد بیشترین آسیب دیدگان از این حوادث بوده اند.

جدول شماره (۱۰): درصد بیشترین گروه سنی آسیب دیده در آسیب‌های ناشی از آتش بازی
چهارشنبه سوری در استان آذربایجان غربی ۱۳۹۰ - ۱۳۹۴

۱۳۹۰		۱۳۹۱		۱۳۹۲		۱۳۹۳		۱۳۹۴	
درصد	گروه سنی								
۲۳	۱۵-۱۹	۱۷.۷	۲۰-۲۴	۱۹.۷	۱۰-۱۴	۳۸.۹	۶-۱۸	۴۲.۱	۶-۱۸
۱۶	۲۰-۲۴	۱۵.۷	۱۵-۱۹	۱۵.۴	۲۰-۲۴	۲۶.۶	۱۹-۲۹	۳۰.۵	۱۹-۲۹
۱۲.۷	۵-۹	۱۵.۳	۱۰-۱۴	۱۳.۲	۱۵-۱۹	۲۱.۳	۳۰-۵۹	۱۹.۶	۳۰-۵۹

نمودار شماره (۱): توزیع سنی مصدومین چهارشنبه سوری در استان آذربایجان غربی سال ۱۳۹۴

فراوانی حوادث مربوط به آتش بازی چهارشنبه سوری ۱۳۹۴ در جنس مذکور بیش از ۳ برابر جنس مونث بود.

نمودار شماره (۲): درصد توزیع جنسی مصدومین حوادث چهارشنبه سوری در استان آذربایجان غربی سال ۱۳۹۴

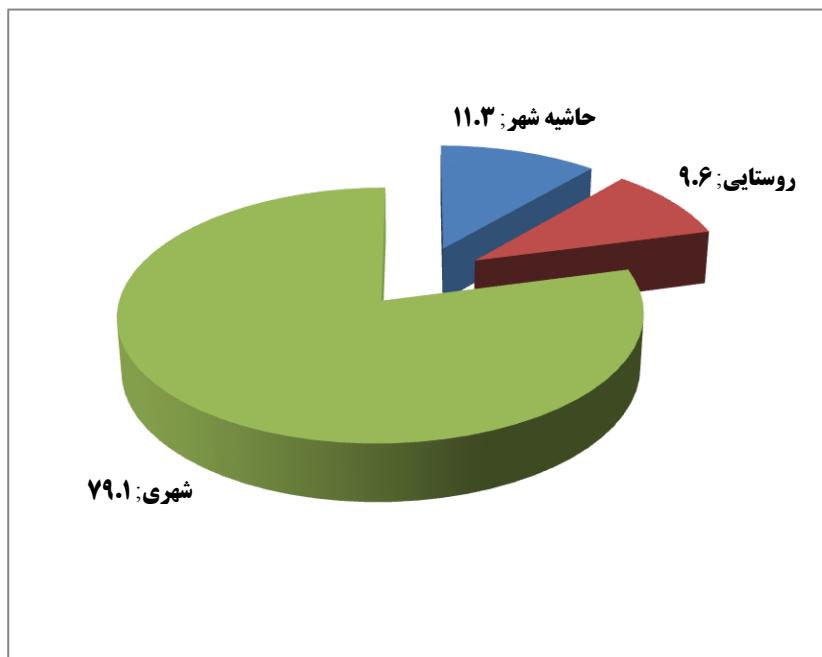
بریدگی، زخم و سوختگی به ترتیب شایع‌ترین نوع آسیب از سال ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۴ در مصدومین استان آذربایجان غربی بوده است.

نمودار شماره (۳): درصد مصدومین سواح چهارشنبه سوری به تفکیک نوع آسیب - استان آذربایجان غربی - سال ۱۳۹۴

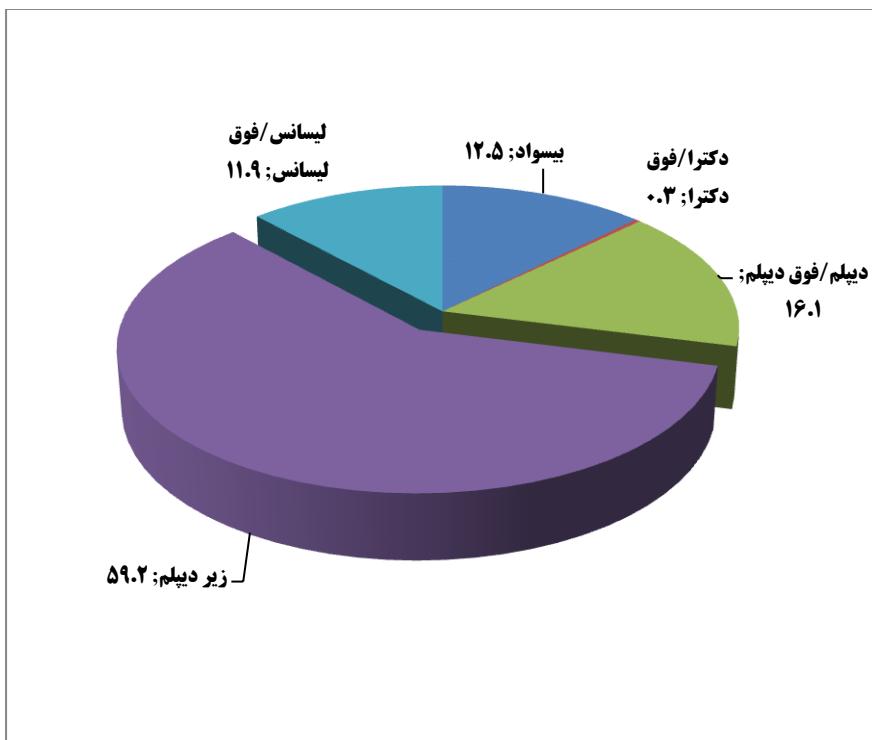
از نظر منطقه وقوع حادثه در سال ۱۳۹۴ بیشترین آمار به ترتیب مربوط به مناطق شهری، حاشیه شهر و روستایی بوده است. این پراکندگی در سال های گذشته نیز تقریبا به همین شکل بوده است.

نمودار شماره(۴): درصد مصدومین حوادث چهارشنبه سوری به تفکیک منطقه وقوع حادثه - استان آذربایجان غربی- سال ۱۳۹۴

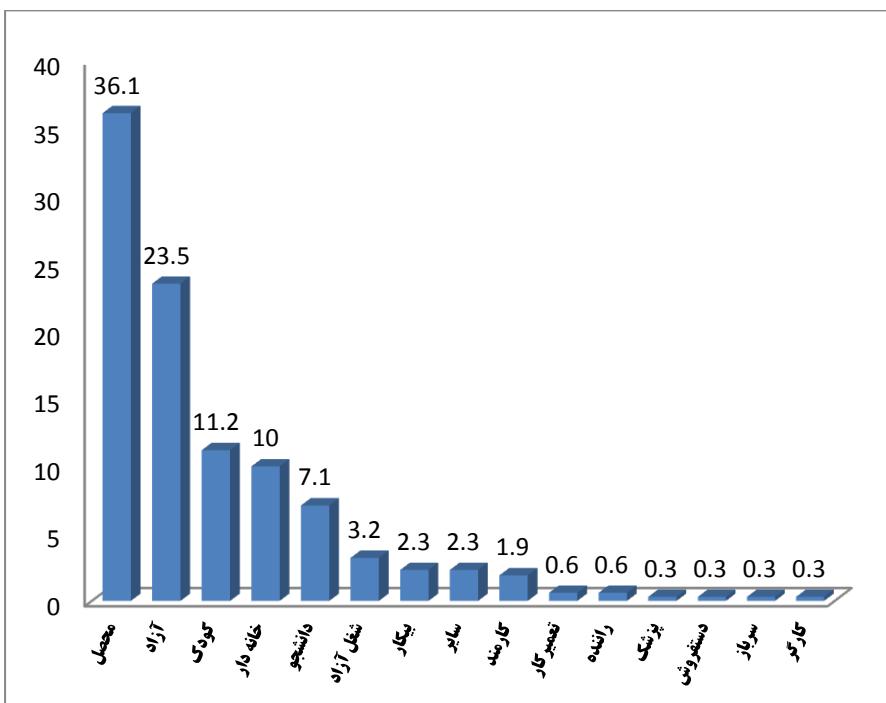
از نظر سطح تحصیلات در سال ۱۳۹۴ بیشترین آمار به ترتیب مربوط به زیر دیپلم ۵۹.۲ درصد ، دیپلم و فوق دیپلم ۱۶.۱ درصد، بی سواد ۱۲.۵ درصد بوده است.

نمودار شماره(۵): درصد مصدومین حوادث چهارشنبه سوری به تفکیک سطح تحصیلات - استان آذربایجان غربی - سال ۱۳۹۴

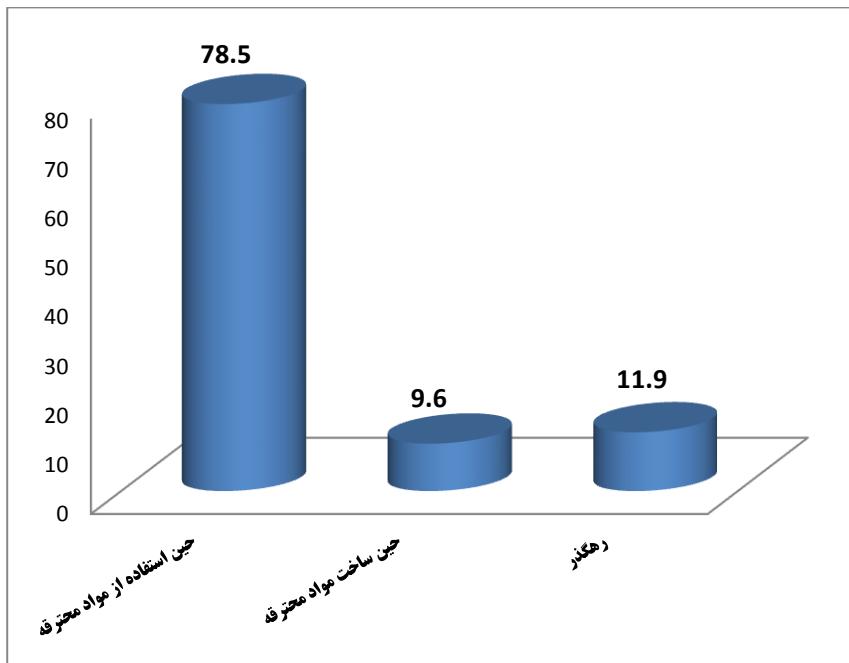
در سال ۱۳۹۴ از نظر شغلی بیشترین درصد آسیب به ترتیب مربوط به دانش آموزان (۳۶.۱ درصد)، شغل آزاد (۲۳.۵ درصد)، کودک (۱۱.۲ درصد) بوده است. در سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ نیز بیشترین درصد آسیب به ترتیب مربوط به مشاغل دانش آموزی، آزاد و خانه دار بود.

نمودار شماره (۶): توزیع درصد شغلی مصدومین حوادث چهارشنبه سوری - استان آذربایجان غربی - سال ۱۳۹۴

در سال ۱۳۹۴ از نظر توزیع فراوانی درصد مصدومیت به ترتیب ۷۸.۵ درصد حین استفاده از مواد محترقه، ۱۱.۹ درصد رهگذر، ۹.۶ درصد حین ساخت مواد محترقه، دچار حادثه شده اند. در سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ نیز بیشترین حوادث به ترتیب حین بازی با مواد محترقه، حین تماسا کردن و حین عبور به صورت عابر پیاده بوده است.

نمودار شماره(۷): توزیع درصد مصدومین سوانح چهارشنبه سوری براساس نوع فعالیت - استان آذربایجان غربی - ۱۳۹۴

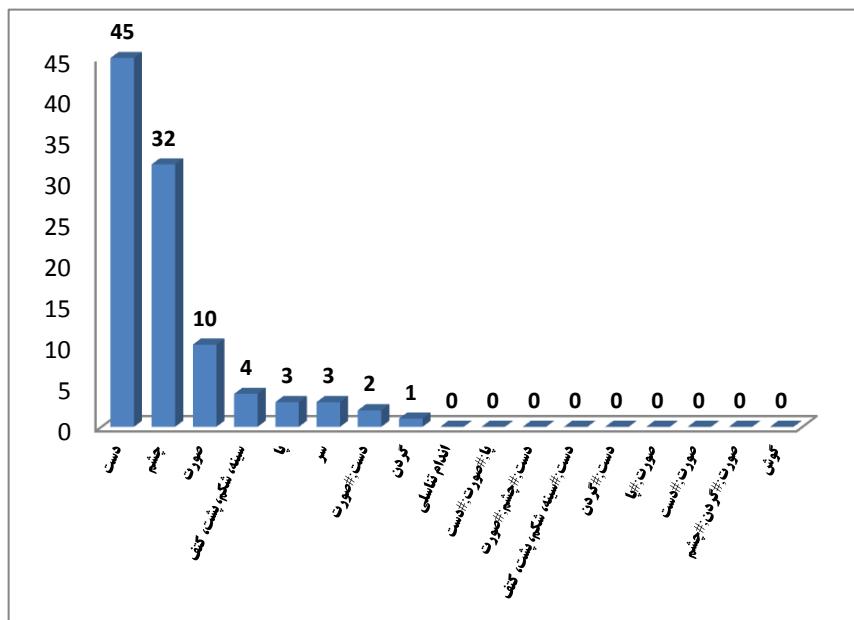

در سال ۱۳۹۴ به ترتیب دست (۴۵ درصد)، چشم (۳۲ درصد) و صورت (۱۰ درصد) بیشترین نواحی آسیب دیده بدن بودند.

جدول شماره (۱۱): در صد بیشترین نواحی آسیب دیده در آسیب های ناشی از آتش بازی
چهارشنبه سوری در استان آذربایجان غربی - ۱۳۹۴ - ۱۳۸۹

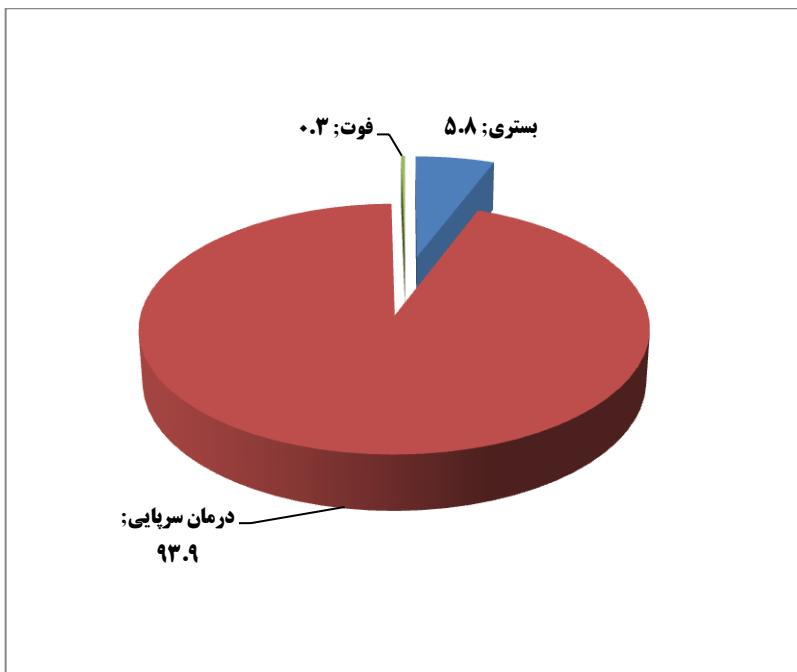
ناحیه آسیب	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰
دست	۴۵	۴۴	۴۱	۴۳	۴۱
چشم	۳۲	۲۹	۳۷	۲۸	۲۷

- نمودار شماره(۸): توزیع درصد مصدومین سوانح چهارشنبه سوری براساس موضع آسیب دیده - استان آذربایجان غربی - ۱۳۹۴

در سال ۱۳۹۴ از نظر نوع درمان، ۹۳.۹ درصد مصدومین بصورت سرپایی و ۵.۸ درصد مصدومین بصورت بستری درمان شده اند. در سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ نیز به ترتیب بیشترین موارد درمان مصدومین سرپایی، بستری و ماقبی با درمان یا بدون درمان با ترجیح با رضایت شخصی بوده است.

نمودار شماره (۹): درصد مصدومین حوادث چهارشنبه سوری براساس نوع درمان – استان آذربایجان غربی – سال ۱۳۹۴

از نظر عاقبت مصدومین حوادث چهارشنبه سوری در سال ۱۳۹۴، ۱ مورد منجر به فوت وجود داشت و معلولیتی گزارش نشده است. در سال ۱۳۹۳، ۳ مورد منجر به فوتی و ۲ مورد منجر به معلولیت گزارش گردید. در سال ۱۳۹۲ نیز هیچ موردی از فوت و معلولیت رخ نداده است.

جدول شماره (۱۱): آمار مصدومین، معلولیت‌ها و مرگ‌های ناشی از حوادث چهارشنبه سوری به تفکیک سن و جنس طی سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۴ استان آذربایجان غربی

مرگ			معلولیت			تعداد کل مصدومین			سال	ردیف
سن	مرد	کل	زن	مرد	کل	زن	مرد	کل		
۰	۰	۰	-	۵	۵	۶۳	۲۴۴	۳۰۷	۱۳۹۰	۱
۰	۰	۰	-	۳	۳	۶۶	۱۸۲	۲۴۸	۱۳۹۱	۲
۰	۰	۰	-	۰	۰	۷۱	۲۴۸	۳۱۹	۱۳۹۲	۳
۱	۲	۳	۰	۲	۲	۸۷	۲۱۴	۳۰۱	۱۳۹۳	۴
۰	۱	۱	۰	۰	۰	۷۶	۲۳۵	۳۱۱	۱۳۹۴	۵

راهکار های پیشگیری از حوادث چهارشنبه سوری

مهمنترین وظیفه نظام سلامت کشور تامین، حفظ و ارتقای سلامت احاد جامعه کشور است که عمدتاً از سه راهبرد پیشگیری سطح اول، دوم و سوم قابل حصول می باشد. نظام سلامت با تمهیدات و اقدامات متعدد از قبیل واکسیناسیون، ترویج و ساخت رفتار سالم از بیماری ها در سطح اول پیشگیری می کند. همچنین سعی دارد در قالب پیشگیری سطح دوم نسبت به شناسایی این اختلالات/ بیماری ها قبل از بروز ناتوانی و پیشروی بیماری اقدام نماید و در سطح سوم پیشگیری سعی دارد با بازتوانی و نوتوانی، عوارض این اختلالات را به حداقل کاهش داده و کیفیت زندگی مبتلایان را حفظ یا حتی ارتقا دهد.

پر واضح است که نظام سلامت در هر مقوله ای ابتدا به پتانسیل های پیشگیری سطح اول می پردازد و در صورت مقبولیت و مطلوبیت از نظر اجتماعی و اقتصادی و سهولت اجرایی فعالیت های مرتبط با آن را پیگیری می کند.

مهمنترین هدف در حوادث چهارشنبه سوری پیشگیری سطح اول بوده و بدینهی است در صورت عدم موثر بودن فعالیت های پیشگیری سطح اول بایستی فعالیت های سطوح دوم و سوم پیشگیری مد نظر قرار گیرد. یکی از راهبردهای اصلی در پیشگیری سطح اول اتخاذ رفتارهای بهداشت پیشگیری (Preventive health behavioral=PHB) با اطلاع از رفتارهای فردی و جمعی جامعه تحت پوشش می باشد. مداخلات موثر در سطح اول به دو دسته مداخلات فعال وغیر فعال طبقه بندی می شوند. مداخلات فعال عموماً افعالی هستند که از افراد درخواست می شود انجام دهند (نکشیدن سیگار و بستن کمربند ایمنی). مداخلات غیرفعال به مشارکت کمتری از جانب فرد نیاز داشته و

در مقابل برنامه ریزی و سیاستگزاری های کلان سازمانی را طلب می نماید. تعییه ترمز ABS، کیسه هوا، مقررات اعمال شده توسط پلیس ، ..

یکی از عوامل ضروری برای پیشگیری سطح اول، ارتقای سطح آگاهی مردم و خصوصاً گروه های در معرض خطر است، آگاهی ها، نگرش، اعتقادات و باور های افراد در مورد هر موضوعی نظیر حوادث چهارشنبه سوری در واقع عوامل مستعد کننده رفتار سالم و پیشگیری از حوادث را تشکیل می دهد. این عوامل رفتار فرد را تغییر داده و از بروز حوادث جلوگیری می نماید. عموم مردم براین باورند که حوادث گریز ناپذیرند اما این طرز برخوردها و نگرش ها می بایستی اصلاح شوند. آموزش سبب افزایش آگاهی در این زمینه می گردد. و نگرش مطلوب را بر می انگیزد و نهایتاً موجب ایجاد مهارت های لازم و رفتار های پیشگیرانه از حوادث مذکور می شود.

با توجه به ویژگی های گروه هدف این برنامه (۱۵-۲۴ ساله ها) به نظر می رسد ترکیبی از مداخلات فعال و غیر فعال و آموزش های نوجوانان و جوانان به همراه جلب مشارکت والدین جهت نظارت بیشتر بر افعال و اعمال فرزندانشان و همراهی آنان در این فرایند و تسریع در کمک های اولیه امدادی بتواند در کاهش معضلات و پیامد های بهداشتی موثر باشد که در ذیل بطور خلاصه به آنها اشاره می شود.

از سه گام پیوسته لازم برای پیشگیری از حوادث چهارشنبه سوری با استفاده از مدل های پیشگیری از حادث می توان بهره جست.

۱-آموزش والدین

والدین نه تنها نیازمند به آموزش درباره خطراتی هستند که در اثر استفاده از مواد منفجره و آتش افروزی، فرزندان آنها را تهدید می کند، بلکه به همان اندازه نیز نیازمند

آموزش درباره مشکلاتی هستند که کودکان در یادگیری راجع به این خطرات با آنها مواجه می باشند.

والدین باید در این راستا مسئولیت بیشتری را بپذیرند و بیشتر به فکر سلامت کودکان خود باشند. می توان گفت در بسیاری از حوادث، دلیل اصلی انتظار زیادی بوده است که والدین در این زمینه از فرزندان خود داشته اند. لذا آموزش به والدین در مورد خطرات احتمالی ناشی از استفاده از مواد منفجره و محترقه و نیز در مورد حوادث احتمالی ناشی از آتش بازی و همچنین آموزش آنها در زمینه اصول ایمنی و پیشگیری از این حوادث، نقش مهمی در جلوگیری از بروز چنین خطراتی در این روز های خجسته دارد. چرا که پدر و مادر با نفوذترین افراد در نزد کودکان و نوجوانان هستند. از این رو آموزش والدین در زمینه چگونگی پیشگیری از حوادث احتمالی چهارشنبه سوری نقش مهمی در پیشگیری از بروز این دسته از حوادث خواهد داشت.

۲- آموزش کودکان، نوجوانان و جوانان

کودکان ذاتاً کنجدکاو هستند و هم زمان با رشد آنها بر کنجدکاوی و رشد مهارت هایشان افزوده می شود. که این امر آنها را در معرض خطر قرار می دهد. برنامه هایی که برای محافظت از بچه ها در مقابل صدمات صورت می گیرد بایستی کنجدکاوی آنها و تغییرات مداوم در مهارت های آنها را در نظر بگیرد.

در واقع همیشه باید انتظار آن را داشته باشیم که بچه ها کنجدکاو باشند در مورد نوجوانان نیز باید این موضوع را درنظر گرفت که نوجوانی دوره ای است که افراد در آن دوره دست به تجربه می زند و هویت خود را شکل می دهند. بخشی از این فرایند تکاملی دست یازیدن به رفتارهای مخاطره آمیز است. رفتار های مخاطره آمیزی که در صورت عدم کنترل می توانند به حوادث اسفناکی در این ایام خجسته نوروز منجر شود.

به همین دلیل اهداف هرگونه برنامه پیشگیری در زمینه حوادث ناشی از آتش بازی بایستی واقع بینانه باشد و در این زمینه بایست هدف اصلی پیشگیری از آسیب یا کاهش دامنه آسیب های مربوط به استفاده از این مواد خطرآفرین باشد تا پیشگیری کامل از مصرف آنها، در واقع باید هدف برنامه مرکز به استفاده صحیح، مناسب و بجا و استفاده از نوع استاندارد این مواد باشد. به همین خاطر آموزش ایمنی و اصول پیشگیری از حوادث به کودکان و نوجوانان از اهمیت خاصی برخوردار است.

آموزش ایمنی در واقع مجموعه تجربیاتی است که اطلاعات فرد را افزایش می دهد و رفتار ها و روش های سالم و بهداشتی را که باعث ایجاد امنیت برای این افراد می شود آموزش می دهد.

۳- اقدامات محیطی

نوع اسباب بازی ها (نظیر ترقه، فشنجه، مواد محترقه)، لوازم بازی، زمین ها و میدان های مختلف تفریح در این زمینه، می توانند از عوامل ایجاد حوادث باشند. گاهی سازندگان وسایل بادی می توانند با ایجاد تغییراتی در این وسایل موجب پیشگیری از حوادث شوند. در مواردی دیگر تغییر در سیاست گذاری ها و قانون گذاری برای اطمینان از مطابقت یک محصول با مقررات ایمنی لازم است (مبانی پیشگیری). در واقع اقدامات محیطی، به فراهم آوردن منابع و تسهیلات لازم برای یک رفتار صحیح (نظیر استفاده از مواد محترقه و ترقه) اشاره می کند و در مورد موضوع مورد بحث، امکانات و تسهیلات قیمت های مربوط به مواد محترقه و منفجره استاندارد باشد که فراهم نمودن این امکانات و تسهیلات نقش اساسی در کاهش موارد آسیب های ناشی از مراسم چهارشنبه سوری دارد. این امکانات و تسهیلات محیطی، زیر مجموعه ای از عواملی هستند که بنام عوامل قادر کننده مشهور هستند. بدون توجه به این عوامل قادر کننده برنامه آموزش پیشگیری از حوادث ناشی از مواد محترقه و منفجره با شکست مواجه می

گردد. در واقع اقدامات محیطی می خواهد به موضوع محیطی سالم، وسایل سالم و در کل به مفهوم محیط های حمایتی برای سلامتی اشاره نماید که مفهومی نوین در ارتقای سلامت افراد است.

برنامه عملیاتی

مراقبت حوادث چهارشنبه سوری

زیر بنای برنامه ریزی و کنترل حوادث مربوط به چهارشنبه سوری، نظام جمع اوری، ثبت و تحلیل اطلاعات موجود می باشد. تحلیل این داده ها و گزارش آنها به مسئولان، تصمیم سازان و پژوهشگران روشنگر نحوه بروز و روند حوادث مربوط به چهارشنبه پایان سال در سطح جامعه و یا مناطق جغرافیایی خاص خواهد بود. نظام ثبت حوادث مربوط به چهارشنبه پایان سال ابزار اصلی مدیریت و کنترل این حوادث می باشد، این منبع اطلاعاتی مهم نه تنها برای مطالعات اپیدمیولوژیک بلکه برای برنامه ریزی و پیش بینی وقایع و تعیین تاثیر مداخلات، مورد نیاز است.

اهداف

هدف کلی:

کاهش بار ناشی از آسیب های حوادث چهارشنبه سوری

اهداف اختصاصی:

- ❖ کاهش وقوع آسیب های ناشی از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری
- ❖ کاهش میزان مرگ و میر ناشی از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری
- ❖ کاهش میزان معلولیت ها و ناتوانی های ناشی از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری

استراتژی ها:

- ❖ تقویت همکاری ها و هماهنگی های درون سازمانی و برون سازمانی و جامعه
- ❖ جلب مشارکت جامعه و نهاد های غیر دولتی
- ❖ ارتقای سطح آگاهی مردم
- ❖ جمع آوری اطلاعات لازم و اولویت بندی بر اساس معیارهای موجود
- ❖ طراحی و اعمال مداخله مبتنی بر شواهد و اولویت های هر جامعه
- ❖ انجام پژوهش های کاربردی
- ❖ پایش و نظارت
- ❖ ارزشیابی

فعالیت های مربوط به هر استراتژی:

- ❖ استراتژی اول: تقویت همکاری ها و هماهنگی های درون سازمانی و برون سازمانی و جامعه
- فعالیت ها:

- ❖ تشکیل کمیته پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری با عضویت سازمان های ذینفع
- ❖ برگزاری منظم و مستمر جلسات کمیته و پیگیری مصوبات توسط اعضاء
- ❖ مشخص نمودن حیطه فعالیت هریک از سازمان ها
- ❖ یافتن نقاط مشترک در هر سازمان و پرهیز از موازی کاری

استراتژی دوم: جلب مشارکت جامعه و نهاد های غیر دولتی

فعالیت ها:

- ❖ استفاده از ظرفیت های سازمان های دولتی و غیر دولتی و مردمی
- ❖ برقراری ارتباطات مستقیم و قوی با گروه های خاص مانند بسیج

استراتژی سوم: ارتقای سطح آگاهی کارشناسان، متخصصین و مردم

فعالیت ها:

- ❖ تعیین نیازهای آموزشی و برنامه ریزی کلی به صورت:
 - برگزاری کلاس های توجیهی برای کارشناسان در سطح دانشگاه و شهرستان
 - برگزاری کلاس های توجیهی برای بهورزان و رابطین بهداشتی
 - برگزاری کلاس های توجیهی برای دانش آموزان و معلمین
- ❖ آموزش عموم مردم از طریق:
 - مدارس و دانشگاه ها
 - مهدکودک ها
- استفاده از ظرفیت های صدا و سیما در تولید و پخش انواع سریال، کارتون، تیزر، پخش پیام های آموزشی به صورت زیر نویس، انجام مصاحبات مرتبط با افراد حادثه دیده و متخصصین امر
- استفاده از ظرفیت های مطبوعات
- ❖ تهییه و توزیع پمقلت، انتشار مقالات، کتاب و جزوای آموزشی و ... با رویکرد کاهش حوادث مربوط به چهارشنبه سوری

استراتژی چهارم: جمع آوری اطلاعات لازم و اولویت بندی بر اساس معیارهای موجود

فعالیت ها:

- ❖ جمع آوری اطلاعات مصدومین و تشکیل بانک داده
- ❖ ثبت و ارسال گزارش حوادث
- ❖ بررسی و آنالیز اطلاعات
- ❖ تهیه بانک اطلاعاتی و گزارشات نهایی و به اشتراک گذاشتن آن با افراد و سازمان های متقاضی
- ❖ تعیین اولویت های مداخله (گروه های آسیب پذیر و...)

استراتژی پنجم: طراحی و اعمال مداخله مبتنی بر شواهد و اولویت های هر جامعه

فعالیت ها:

- ❖ طراحی مداخلات بر پایه های موجود
- آماده باش نیرو های امداد رسان
- استقرار آمبولانس در مناطق خاص
- منع فروش غیرقانونی مواد محترقه توسط دستفروشان

❖ استراتژی ششم: انجام پژوهش های کاربردی
فعالیت ها:

- ❖ تعیین نیازها و اولویت های پژوهشی
- ❖ تعیین گروه تحقیق
- ❖ زمانبندی انجام تحقیقات
- ❖ استفاده از تجارب سایر کشور ها

استراتژی هفتم: پایش و نظارت

فعالیت ها:

- ❖ ایجاد سیستم نظارت و پایش با مشارکت تمامی نهادهای ذیربسط
- ❖ تهییه چک لیست نظارتی در حوزه های مختلف

استراتژی هشتم: ارزشیابی

فعالیت ها:

- ❖ تحلیل آمار در طی مراحل مداخله
- ❖ ارزیابی میزان دسترسی به اهداف از پیش تعیین شده
- ❖ ارزیابی فعالیت های مربوط به هر سازمان در حین انجام طرح

اصول پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری

هرگونه بی توجهی به نکات ایمنی و سهل انگاری در برپایی مراسم چهارشنبه سوری می تواند زیان های جانی و مالی سنگین و غیر قابل جبرانی را در پی داشته باشد.

خانواده ها می توانند نقش مهمی در پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری ایفاء نمایند. ممکن است موضوع ایمنی و پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری، در بدو امر برای گروه سنی نوجوان و جوان جالب نباشد، چرا که آنها مجبورند محدودیت هایی را در انجام این تفریح خطرناک متحمل شوند، ولی می توان با نشان دادن اهمیت موضوع و اینکه حوادث مربوطه می توانند تهدید کننده سلامت آنها باشد، آموزش در این زمینه را برای آنها جالب تر کرد. باید به کودکان و نوجوانان را تشویق کرد که از حوادث درک خوبی داشته باشند. باید به آنها آموزش داد که آنها در مقابل مواد محترقه و حوادث ناشی از تماس با آن آسیب پذیر هستند. آموزش آسیب پذیری در مقابل خطرات مذکور، از اهمیت خاصی برخوردار است.

توصیه های پیشگیرانه برای عموم:

- ❖ در شادی های فرزندان دلبندتان مشارکت کنید تا همیشه نظاره گر گل خنده هایشان باشید . فرزنداتان را در تهیه وسایل آتش بازی بی خطر و مفرح همراهی کنید.
- ❖ از نگهداری مواد محترقه، تهیه و ساخت وسایل آتش بازی دستی توسط فرزندان اکیدا جلوگیری نموده و نظارت بر موضوع را جدی بگیرید.

- ❖ از نگهداری مواد محترقه و وسایل آتش بازی (حتی وسایل و مواد استاندارد) در نزدیکی وسایل حرارتی و برقی خودداری نمایید.
- ❖ حتی الامکان برای روشن کردن آتش از محل های تعیین شده توسط شهرداری منطقه استفاده کنید.
- ❖ در هنگام برپایی آتش در داخل یا خارج از ساختمان از دسترسی به کپسول اطفاء حریق و جعبه کمک های اولیه اطمینان حاصل نمایید.
- ❖ مراقب رفتار های خطرناک و ناهنجار افراد باشید و در صورت لزوم مراتب را به واحدهای گشت نیروی انتظامی و یا پلیس ۱۱۰ اطلاع دهید.
- ❖ از سوزاندن وسایل یا مواد غیر متعارف مانند لاستیک و آمپول و استفاده از مواد آتش زا نظیر بنزین، الكل، کاربیت و مانند آن جدا خودداری نمایید.
- ❖ از برپایی آتش در معابر باریک و در نزدیکی پست های برق یا ایستگاه های تقلیل فشار گاز و پارکینگ های عمومی خودداری کنید.
- ❖ از برپایی آتش های حجیم و غیر قابل مهار خودداری نمایید.
- ❖ نگهداری مواد محترقه غیر استاندارد از قبیل اکلیل و ... غیر مجاز و برخلاف قانون بوده و می تواند خسارات جبران ناپذیری برای خود و دیگران به همراه داشته باشد.
- ❖ با رعایت حقوق شهروندی از پرتاب نارنجک و مواد محترقه به ساختمان ها که موجب آسیب رساندن و بد منظر کردن سیمای شهر می گردد، خودداری نمایید.
- ❖ از حمل مواد محترقه حتی به مقادیر بسیار کم، در جیب لباس و کیف جداً خودداری کنید در صورت نگهداری مواد محترقه، حتی کم خطر حتماً آن را در جای خشک و خنک نگهداری کنید.
- ❖ مواد محترقه را به طرف افراد دیگر پرتاب نکنید.

- ❖ هیچگاه مواد محترقه را در ظروف شیشه ای یا فلزی قرار ندهید، زیرا در صورت انفجار ذرات شیشه یا فلز، به اطراف پرتاپ شده و سبب صدمات و خطرات جانی خواهد شد.
- ❖ از آتش زدن لاستیک، هیزم، کارتون خالی و امثال آن در واحد های مسکونی، معابر، کوچه و خیابان خودداری نمایید.
- ❖ گاهی جوانان و نوجوانان جهت تهیه مواد محترقه به فروشگاه های رنگ و مواد شیمیایی مراجعه می کنند لذا به فروشنده‌گان این قبیل مواد توصیه میشود که اکیدا از فروش مواد آتش زا به این گروه سنی خودداری کنند.
- ❖ از پرتاپ نمودن ظروف تحت فشار از جمله کپسول، اسپری، حشره کش ها و غیره در آتش خودداری نمایید.

نکات ایمنی هنگام وقوع آتش سوزی:

بر اساس آخرین آمار در حدود ۱۰ درصد از حوادث در حال تهیه و ساخت مواد محترقه به وقوع می پیوندد پس باید خود را برای رویارویی با آتش سوزی آماده نمود.

۱. سرعت عمل هنگام روبرو شدن با آتش سوزی برای نجات جان خود و مصدومان احتمالی، کاملاً حیاتی است.
۲. همان طور که میدانیم آتش خیلی سریع انتشار می یابد، بنابراین بلافارصله آتش نشانی (۱۲۵) و اورژانس (۱۱۵) را خبر کنید و تا آنجا که می توانید، اطلاعات کاملی در مورد بروز حادثه به آنها بدهید.
۳. سعی کنید که افراد را از ساختمان بیرون ببرید.
۴. با رعایت جواب احتیاط به خاموش کردن آتش بپردازید.

۵. به هیچ وجه وارد ساختمان آتش گرفته نشود مگر آن که مجهز به ماسک تنفسی باشد و کاربرد آن را بدانید.
۶. قبل از فرار از اتاقی که درب آن بسته است، درب را لمس نمایید. اگر داغ باشد از خروجی های دیگر استفاده کنید.
۷. اگر در ساختمان آتش گرفته گرفتار شده اید فوراً به اتاقی که دارای پنجره است بروید و درب را ببندید. سپس پتو یا فرش را طوری زیر درب قرار دهید که دود وارد اتاق نشود و آنگاه از طریق پنجره تقاضای کمک کنید.
۸. اگر دود، حرارت یا شعله های آتش مسیر های خروجی شما را مسدود کرده است درب را ببندید و در اتاق بمانید. تنها با استفاده از پارچه سفید از طریق پنجره کمک بخواهید. اگر در اتاق تلفن وجود دارد با آتش نشانی(۱۲۵) تماس بگیرید و موقعیت خود را خبر دهید.
۹. زمانی که در جریان حريق واقع می شوید با حفظ خونسردی تمام تهويه های ساختمان را خاموش کنید تا به اين ترتيب از ورود اکسیژن به داخل ساختمان جلوگيري شود.
۱۰. ظرف مشتعل را حرکت ندهيد. شعله را با شن، نمک، پتوی نمناک یا پوشش های دیگر خفه کنيد.
۱۱. امدادگران و یا افرادی که در جریان حريق واقع شده اند باید لباس های دارای الیاف مصنوعی و پلاستیکی را از خود دور کنند.

نکات ایمنی در نجات مصدوم از اتاق پر دود:

۱. ابتدا مطمئن شوید برای نجات مصدوم جان خود را به خطر نمی اندازید.
۲. طناب نجات را به کمر خود ببندید و آن را به دست یکی از حاضران بدهید.

۳. روشی از نشانه های قراردادی بین خود و کسی که طناب را در دست دارد برقرار کنید تا زمانی که علامت دادید شما را بیرون بکشد. بهترین روش این است که طناب را به صورت دائم در حالت کشیده نگه دارید و در هنگام خطر آن را شل کنید تا فرد متوجه خطر شود و شما را بیرون بکشد.

*توجه : بستن دستمال خیس به دور دهان و بینی باعث محافظت شما در برابر گاز یا دود های سمی خواهد شد.

۴. اگر تنفس مصدوم قطع شده بلافصله تنفس مصنوعی را شروع کنید و سپس مصدوم را به بیمارستان برسانید.

۵. مصدوم را با توجه به رعایت تمام جنبه های ایمنی به سرعت به سمت در خروجی بکشید. لباس آتش گرفته مصدوم را با استفاده از پتو، گلیم و یا کت خاموش کنید.

۶. اگر لباس سوخته به پوست مصدوم چسبیده سعی نکنید آن را جدا کنید.

کمک های اولیه

کمک های اولیه در سوختگی:

۱. وضعیت عمومی مصدوم را بررسی کنید. برای این منظور ابتدا از باز بودن راه های هوایی و تنفس صحیح اطمینان حاصل کنید.
۲. در صورتی که مصدوم بیهوش است سر او را عقب بکشید تا زبان موجب انسداد راه های هوایی نشود.
۳. اگر مصدوم نفس نمی کشد و نبض ندارد عمل احیاء (تنفس مصنوعی همراه با ماساژ قلبی) را آغاز کنید.
۴. ناحیه سوخته را با آب سرد شست و شو دهید و بدین طریق آن را خنک کنید.
۵. ساعت، گردنبند، دستبنده، انگشت، کمربند و کفش های مصدوم را در آورید.
۶. به خاطر داشته باشید که اگر لباس مصدوم به پوست ناحیه سوخته چسبیده است لباس را از پوست جدا نکنید بلکه لباس را از دور تا دور محل چسبیده قیچی کنید.

در صورت آسیب دیدن چشم و یا پلک ها:

۱. از مالیدن چشم ها و پلک ها خود داری کنید.
۲. حتما در اولین فرصت به اورژانس چشم پزشکی مراجعه کنید. زیرا در بعضی مواقع آسیب های چشمی در مراحل اولیه علائم زیادی ندارند و

ظاهر بدی ایجاد نمی کنند اما می توانند حوادث ناگواری برای چشم ایجاد کنند.

۳. چشم فرد آسیب دیده را با یک وسیله در دسترس مانند لیوان های یک بار مصرف یا مقوایی که به شکل مخروط در آورده اید بپوشانید. نیازی به گذاشتن دستمال، پنبه یا گاز روی چشم وجود ندارد.

۴. از هیچ گونه پماد یا قطره چشمی استفاده نکنید و چشم ها را نشوئید زیرا استفاده از آنها می تواند آسیب واردہ به چشم را شدیدتر کند.

۵. از مصرف آسپیرین، ایبوبروفن و مواد مشابه تا رسیدن به اورژانس چشم پزشکی خودداری کنید.

۶. سعی کنید مواد غذائی به بیمار ندهید تا در صورت نیاز به جراحی بتوان در اولین فرصت این کار را انجام داد.

سخن آخر

استفاده از مواد آتش بازی هرگز ایمن نیست، حتی در صورتی که مراقبت کامل صورت گیرد. حوادث نه تنها ممکن است برای کسانی که در تهیه و ساخت مواد محترقه مشارکت دارند، رخ دهد بلکه ممکن است برای کسانی که به بازی و تماشا مشغول اند نیز اتفاق بیفتد.

در صورت بروز هرگونه حریق و یا حادثه ضمن حفظ خونسردی در اسرع وقت با شماره تلفن ۱۱۵ مرکز مدیریت حوادث و فوریت های پزشکی و ۱۲۵ سازمان آتش نشانی تماس گرفته و مراتب را با ذکر نوع حادثه و نشانی دقیق اطلاع دهید.

خانواده ها می توانند نقش مهمی را در پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری ایفاء نمایند. ممکن است موضوع اینمنی و پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه پایان سال، در بدو امر برای گروه سنی نوجوان و جوان جالب نباشد، چرا که آنها مجبورند محدودیت هایی را در انجام این تفریح خطرناک متحمل شوند، ولی می توان با نشان دادن اهمیت موضوع و اینکه حوادث مربوطه می توانند تهدید کننده سلامت آنها باشد، آموزش در این زمینه را برای آنها جالب تر کرد. باید کودکان و نوجوانان را تشویق کرد که از حوادث درگ خوبی داشته باشند. باید به آنها آموزش داد که آنها در مقابل مواد محترقه و حوادث ناشی از تماس با آن آسیب پذیر هستند. آموزش آسیب پذیری در مقابل خطرات مذکور، از اهمیت خاصی برخوردار است.

ff